

‘Kiezen en Delen’

Jaarbericht 2023

Kiezen en delen in 2023

Kiezen en delen is de naam van een kaartspel dat in 2023 werd uitgegeven door PZNL. Een kaartspel met als doel om meer te spreken over de laatste levensjaren, en het nadenken over doodgaan en over de voorbereiding daarop te bevorderen. Soms “zijn de kaarten geschud” en zijn de keuzes al voor je gemaakt in deze fase van het leven. Op heel veel terreinen valt echter volop te kiezen hoe dit laatste stuk van het leven eruit ziet, en hoe je daarop zoveel mogelijk regie kunt behouden. En dan komt het begrip delen om de hoek kijken: het praten met naasten, met dierbaren, met professionals. Om tot betere keuzes te komen, en omdat het veel onduidelijkheid voorkomt. “Kiezen en delen” is ook van toepassing op Het Netwerk palliatieve zorg:

Kiezen

Het netwerk palliatieve zorg heeft een veelomvattende en brede missie/ doelstelling. Zoals beschreven in het Meerjarenprogramma 2022- 2026:

Het netwerk verbindt organisaties, professionals en informele zorg om de juiste zorg, deskundigheid en continuïteit te bieden aan mensen die palliatieve zorg nodig hebben en hun naasten. Het netwerk zet zich in voor een compleet samenhangend en dekkend aanbod palliatieve zorg in de regio.

De breedte van deze missie maakt het noodzakelijk om scherpe keuzes te maken en doelen te kiezen die de meeste impact hebben. De prioriteiten voor de periode 2022 – 2026 zijn beschreven in het Meerjarenbeleidsplan. De noodzaak om te kiezen geldt niet alleen voor het Netwerk maar ook voor de netwerkpartners. Ieder maakt binnen de eigen organisatie keuzes die de (palliatieve) zorg zoveel mogelijk toekomstbestendig kunnen maken. Deze keuzes worden ondersteund door onze gemeenschappelijke visie en op basis van signalen vanuit de praktijk.

Delen

Naast kiezen is delen een kernbegrip in het Netwerk, in het bijzonder het delen van kennis en ervaring. Dat betreft de manier waarop we de palliatieve zorg met elkaar neerzetten, en betreft het delen van kennis in scholingen en casuïstiekbesprekingen. We kunnen stellen dat in het jaar 2023 de casuïstiekbesprekingen opnieuw tot bloei gekomen zijn. Met hulp en bijdragen van alle deskundige palliatieve zorg professionals van onze regio en met de bereidwilligheid om kennis en ervaring te delen en te leren van elkaar.

In dit jaarbericht wordt een overzicht van activiteiten en opbrengsten van het afgelopen jaar weergegeven; niet uitputtend, maar wel kenmerkend voor 2023. Dit gebeurt aan de hand van de prioriteiten en voornemens van het Meerjarenprogramma 2022-2026. Vanuit onze gemeenschappelijke visie dat de palliatieve zorg van iedereen is:

Goede palliatieve zorg start met een proactieve, tijdige signalering en markering van de palliatieve fase. De geboden ondersteuning gaat uit van de behoeften van de patiënt en naasten, en komt tot stand door optimale afstemming tussen de patiënt, professionals, mantelzorgers en vrijwilligers. Generalistisch waar het kan, specialistisch als het moet.

In 2023 is geïnvesteerd in een aantal randvoorwaardelijke zaken waar de komende jaren de vruchten van kunnen worden geplukt. De nieuwe huisstijl, de professionaliseringsslag rond het organiseren van scholingen, aanscherping van diverse projectplannen die in 2024 worden uitgevoerd, keuzes met betrekking tot het bestuur van de netwerken, inwerken van een nieuwe coördinator, inrichting van het project Passende zorg in de laatste levensjaren, en keuzes met betrekking tot de regionale en landelijke ondersteuningsstructuren; dit alles zorgt ervoor dat de basis op orde is. Lees meer in dit Jaarbericht.

Tot slot is het hier ook de plaats om de grote inzet en betrokkenheid van onze zorgprofessionals en vrijwilligers te benoemen. Jullie zijn het die dagelijks de papieren werkelijkheid omzetten in daden.

Voor meer informatie kun je terecht bij de coördinatoren:

- Marleen de Lange | 06 83 67 71 89
- Hetty Top | 06 22 24 33 93

Of via de website <https://palliaweb.nl/netwerk-achterhoek>

TERUGBLIK 2023

Gebaseerd op de programmalijnen van het Meerjarenprogramma Palliatieve Zorg 2022-2026

1. Programmalijn Transmurale werkwijze

Algemeen	<p>Prioriteit heeft de ontwikkeling van transmurale samenwerking rond palliatieve zorg tussen eerste en tweede lijn. De andere twee doelstellingen betreffen herziening van het Transmuraal zorgpad palliatieve zorg en samenwerking met vrijwilligers.</p> <p>Transmurale samenwerking concentreerde zich in 2023 op de toekomstige werkwijze van de consultatieteams in de drie regio's. Het landelijk ondersteunende systeem wordt afgebouwd maar er is geen landelijke tijdlijn. De consultatieteams streven ernaar de consult-functie zo dicht mogelijk bij de generalistisch werkende zorgprofessionals te organiseren, met korte lijnen, bekende gezichten en vooral proactieve inzet. Doelstelling is een toekomstbestendige consultatiefunctie ter ondersteuning van de generalistische zorg; de juiste kennis op het juiste moment op de juiste plek. Het is een langdurende zoektocht, waarbij het nog onduidelijk is wat er in de regio en wat er landelijk gefaciliteerd moet gaan worden.</p> <p>De website van het Netwerk Pz is herzien op het terrein van inzet en vindbaarheid van vrijwilligers.</p>
Oost-Achterhoek	<p>Het consultatieteam palliatieve zorg werkt steeds meer transmuraal. Het team zoekt naar manieren om de huidige mogelijkheden voor transmurale consultatie nog meer in elkaar te schuiven. Streven is te komen tot et één dossier en één telefoonnummer.</p>
West-Achterhoek	<p>De werkgroep Transmurale Palliatieve zorg heeft een <u>plan</u> opgesteld, analoog aan geïntegreerde ouderenzorg (GZO) om de zorg in te bedden in de huisartsenpraktijken, in gezamenlijkheid met ziekenhuis en thuiszorg. Het plan Geïntegreerde palliatieve zorg wordt verder uitgewerkt. Zo wordt de koppeling van huisartsenpraktijk aan en vaste palliatieve zorg verpleegkundige verder ingebed. Vormgeving van de medische en verpleegkundige palliatieve kit wordt praktisch uitgewerkt. De vorming/ doorontwikkeling van het expertiseteam palliatieve zorg is een zoektocht. Ter ondersteuning is in het najaar externe expertise/ projectleiding is ingezet, met een uitloop naar 2024 om het expertiseteam Palliatieve zorg vorm te geven.</p>
Zutphen	<p>Het consultatieteam rond Gelre ziekenhuizen bestrijkt twee netwerken, Oost-Veluwe en Zutphen en omstreken. In gezamenlijkheid is in 2023 gewerkt aan een plan, in eerste instantie onder de noemer Palliatiehuis. Er is een projectplan ontwikkeld. Het is een zoektocht, enerzijds pragmatisch en anderzijds zo ondersteunend dat inzichtelijk wordt hoe de routes lopen.</p> <p>Het Transmuraal Zorgpad Palliatieve Zorg is in de regio in samenwerking met Gelre en de thuiszorgorganisaties nader uitgewerkt en wordt geïmplementeerd.</p>
Vooruitblik	<p>De transitie van de consultatieteams, ingebed in geïntegreerde transmurale palliatieve zorg is een langdurend proces dat in 2024 wordt voortgezet.</p>

2. Passende zorg in de laatste levensfase

<p>Algemeen</p>	<p>Proactieve zorgplanning of ACP (advance care planning) staat centraal in deze programmalijn. Die richt zich enerzijds op de rol van professionals en anderzijds op publieksvoorlichting.</p> <p>De werkgroepen van de cafés Doodgewoon waren in alle drie de regio's in 2023 weer volop actief. Wat we zien is een toenemende belangstelling voor informatieve thema's zoals euthanasie. In zowel Oost als West Achterhoek wordt de samenwerking met de bibliotheken rond publieksvoorlichting versterkt.</p> <p>In het programma krijgt ook de aandacht voor (nazorg bij) rouw prioriteit. Dat heeft geresulteerd in de voorbereiding van een scholing in drie delen over rouw (uitvoering voorjaar 2024) en het ontwikkelen van een flyer <u>Verder na het verlies van een dierbare</u>.</p>
<p>Achterhoek</p>	<p>In Oost- en West-Achterhoek speelt het project Passende zorg in de laatste levensjaren een grote rol in het realiseren van proactieve zorgplanning en bewustwording daarover. 2023 was de eerste van drie projectjaren. Er is een afzonderlijk verslag hiervan gemaakt. Lees <u>hier</u>. Opvallend is de grote betrokkenheid die we ervaren binnen de projectgroep en de focusgroepen (COPD, hartfalen, complexe situaties rond ouderen). Vanuit een subsidie van ZonMW kan projectleiding en actieonderzoek vanuit de Erasmus universiteit bekostigd worden, evenals een publiekscampagne. De projectgroep heeft een overzicht gemaakt van <u>instrumenten</u> die ingezet kunnen worden om in gesprek te gaan over wensen en grenzen. In 2023 is gestart met de voorbereiding van een groot symposium op 21 maart 2024 met de titel Goed gaon. Proactieve zorgplanning en gegevensbeschikbaarheid hebben een plek gekregen in het regioplan Achterhoek en de uitwerking van het Integraal Zorgakkoord.</p>
<p>Zutphen</p>	<p>In Zutphen eo is de samenwerking met Netwerk Palliatieve Zorg Oost Veluwe en HOOG de motor bij het realiseren van proactieve zorgplanning. Er is gezamenlijk een projectplan voorbereid en een projectstructuur opgezet. Binnen dit project staan eigen verantwoordelijkheid van de burger (publiekscampagne Praat vandaag over morgen), bewustwording bij professionals over hun rol, en scholing en gegevensbeschikbaarheid centraal. Ook hier wordt de verbinding met het IZA gelegd.</p>
<p>Vooruitblik</p>	<p>Komend jaar heeft scholing over proactieve zorgplanning prioriteit. Evenals ontwikkeling van samenwerkingsafspraken rond proactieve zorgplanning, en afstemming met alle organisaties die hier zelf ook plannen, processen en instrumenten voor hebben. Hoe kunnen we deze goed met elkaar verbinden? In de Achterhoek wordt in samenwerking met het project Acute zorg, vanuit de digitale vereniging binnen IZA een project voorbereid om gegevensbeschikbaarheid te realiseren.</p>

Rondom nazorg gaan we de beschikbare informatie verder uitwerken per gemeente, de scholingen rond rouw geven en uitbreiden. En de IDPZ 2024 zal in het teken staan van rouw.

3. Programmatisch Netwerksamenwerking

<p>Deskundigheidsbevordering</p>	<p>Met betrekking tot scholing over palliatieve zorg zijn de netwerken gericht op het scholen van de generalistische zorgverleners. De scholing van de in palliatieve zorg gespecialiseerde professionals is in handen van de consultatieteams (expertteams). Ieder van de drie praktijknetwerken heeft een eigen werkgroep scholing die op basis van de vraag casuïstiekbesprekingen organiseert. Zie verder de factsheet in de bijlage.</p> <p>Samen met het Netwerk Ouderen en Veerkracht Achterhoek organiseren we in de Achterhoek halfjaarlijks overleg met adviseurs leren en ontwikkelen van VVT- en huisartsenorganisaties: ophalen behoeften t.a.v. organisatie/ domeinoverstijgende deskundigheidsbevordering en afstemming over organiseren van scholingen/casuïstiekbesprekingen in netwerkverband.</p>
<p>Monitoring en signalering in de drie subnetwerken</p>	<p>Het Netwerk PZ heeft een belangrijke signalerende functie. Vanuit de wisselwerking tussen visie en praktijk komen op diverse plekken verbeterpunten naar voren. Als voorbeeld: van diverse kanten kwamen signalen dat er sprake is van onderbehandeling bij pijn. De intramuraal werkende zorgorganisaties in de West Achterhoek hebben dit samen opgepakt en werken aan invoering van een signaleringslijst (PAIC). Er heeft een casuïstiekbespreking plaatsgevonden. De zorgcentra overleggen onderling over de voortgang.</p> <p>De drie netwerken van professionals hebben de naam praktijknetwerken gekregen. De doelen zijn nogmaals vastgesteld. Alle drie de praktijknetwerken groeien wat betreft het aantal deelnemers en organisaties. Er komt meer aansluiting met het sociaal domein.</p> <p>In 2023 was de regionale werkgroep hospicevoorzieningen actief. De aanbieders kijken gezamenlijk naar het aanbod, de toegang, capaciteitsontwikkelingen en behoeften bij verwijzers.</p>
<p>Ondersteuning palliatief geschoolde professionals</p>	<p>Vrijwel iedere zorgaanbieder heeft inmiddels palliatief geschoolde zorgprofessionals. Vaak hebben zij naast uitvoerende en coachende taken ook een rol bij het intern ontwikkelen en verder brengen van het beleid en rond palliatieve zorg. Een instrument daarbij is de zelfevaluatie. De coördinatoren ondersteunen waar nodig de medewerkers bij de uitvoering, en bij de planvorming n.a.v. de uitkomsten. De zelfevaluatie is in 2023 bij één van de partners van het netwerk ingezet.</p>
<p>Netwerk-samenwerking</p>	<p>Er zijn veel dwarsverbanden met andere netwerken in de regio. Coördinatoren hebben regelmatig overleg over gezamenlijke projecten, gezamenlijke scholingen, en afstemming van activiteiten en ontwikkelingen. Belangrijkste partners zijn Willem Hart voor</p>

	levensvragen, Netwerk Ouderen en Veerkracht Achterhoek, Netwerk dementie Zutphen, het oncologienetwerk, Parkinsonnet. We hebben gezamenlijk met Parkinsonnet Oost-Achterhoek in september een Parkinsondag georganiseerd, met als thema: Leef nu, denk na over later.
Structuurvraag	Met betrekking tot de samenwerkings- en besluitvormingsstructuur is in 2023 besloten om de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor enerzijds Zutphen en anderzijds de Oost- en West Achterhoek te splitsen. In 2024 wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

Netwerkcoördinatie algemeen	
Coördinatie	Er zijn twee netwerkcoördinatoren werkzaam voor de drie regio's (voor in totaal 50 uur per week). In 2023 heeft Anna Kempe afscheid genomen. Eind augustus hebben we haar uitgezwaaid met veel waardering en dank voor haar jarenlange inzet en betrokkenheid bij de netwerken. Per 1 september 2023 heeft Marleen de Lange haar functie overgenomen. De regioverdeling is als volgt: Regio Zutphen: Marleen de Lange Regio West Achterhoek: Hetty Top Regio Oost Achterhoek: Marleen de Lange en Hetty Top
Netwerkondersteuning	De functie van netwerkondersteuner, ingevoerd medio 2022 heeft een grote efficiency- en professionaliseringsslag teweeg gebracht. Vanaf oktober 2023 is het aantal uren van Marga Geurtzen verder uitgebreid van 6 naar 8 uur per week voor werkzaamheden zoals de praktische organisatie van scholingen, van flyers en persberichten en allerhande communicatie, verzorgen van nieuwsbrieven, up-to-date houden van de website. Uiteenlopende werkzaamheden die het Netwerk een professionele en duurzame basis geven. In combinatie met het kunnen beschikken over een aantal uren van een communicatiemedewerker. In het voorjaar van 2023 is de huisstijl van het Netwerk herzien en doorgevoerd in de website, nieuwsbrieven, aankondigingen etc. Doordat we met dezelfde ondersteuners werken zijn de lijnen met de andere netwerken zoals Netwerk Ouderen en Veerkracht Achterhoek en Netwerk dementie Zutphen erg kort.
Financiën	De drie subnetwerken ontvangen ieder een eigen subsidie van VWS. De kassiers zijn het SKB voor Oost Achterhoek, het Slingeland ziekenhuis voor West Achterhoek en Sensire voor Zutphen. Er is sprake van drie begrotingen. Sinds 2022 komen er jaarlijks meer middelen beschikbaar vanuit VWS voor de coördinatie van de netwerken. Het extra bedrag voor 2023 is grotendeels benut, ingezet op de op dat moment urgente vraagstukken. Er zijn tijdelijk extra coördinatie-uren ingezet ter vervanging van ziekte. Op enkele vraagstukken is externe projectondersteuning ingezet vanuit dit budget voor het schrijven van projectaanvragen regio Zutphen, afstemming hospicevoorzieningen en ontwikkeling expertiseteam palliatieve zorg West Achterhoek.
Stuurgroep Zutphen en Transmuraal managementberaad	De stuurgroep Palliatieve Zorg Zutphen eo is bestuurlijk verantwoordelijk voor de het netwerk Zutphen, het Transmuraal managementberaad Achterhoek is bestuurlijk verantwoordelijk voor de netwerken van Oost- en West-Achterhoek. Vertegenwoordigers van de stuurgroep en het managementberaad vormden samen het Dagelijks Bestuur. In 2023 is onderzocht in hoeverre bestuurlijke

	samenwerking tussen de drie subregio's nog voldoende aansloot bij de praktijk. In de regio Zutphen ontstond een eigen bestuurlijke thematafel, en het werd logischer om het Netwerk PZ regio Zutphen daaronder te laten vallen. Dat besluit is inmiddels genomen door het transmuraal managementberaad van de Achterhoek en de stuurgroep Palliatieve Zorg Zutphen. Concrete uitwerking volgt in 2024. De netwerken blijven inhoudelijk zoveel mogelijk met elkaar en met regio Oost Veluwe samenwerken.
Dagelijks bestuur	In 2023 werd het DB gevormd door vertegenwoordigers van de drie kassiers, te weten Jelly Hamberg van Sensire, Theo Goertz van SKB en Feia ten Have vanuit Slingeland. Het DB is in december 2023 opgeheven als gevolg van de hierboven beschreven bestuurlijke ontwikkelingen.
Programmaraad	In afwachting van de bestuurlijke ontwikkelingen is er in 2023 geen programmaraad-bijeenkomst geweest. In 2024 wordt onderzocht in hoeverre er voor enerzijds Achterhoek en anderzijds regio Zutphen een dergelijk platform kan worden (door-)ontwikkeld. Mogelijk in combinatie met een vorm van cliëntenparticipatie.
PalZOCo	De netwerken Achterhoek-Zutphen maken onderdeel uit van het consortium Palliatieve Zorg Zuid-Oost Nederland, het PalZoCo. Binnen dit consortium stemmen de netwerkcoördinatoren onderling hun beleid af samen met de opleidingsinstituten, het expertisecentrum PZ van het Radboud. In 2023 werd duidelijk dat PalZo ook het knooppunt wordt voor verdeling van gelden vanuit het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II. En daarnaast werd door de coördinatoren de behoefte uitgesproken om de PalZo beter in te richten om er een kwaliteits- en efficiencyslag voor de netwerken mee te kunnen behalen. In 2023 werd onderzocht op welke wijze we die samenwerking kunnen vormgeven, en welke thema's er juist in gezamenlijkheid kunnen worden opgepakt. Zoals bijvoorbeeld al langere tijd voor onderwijs geldt. Dit krijgt in 2024 vorm.
PZNL	De netwerkcoördinatoren nemen deel aan landelijk overleg met PZNL (Palliatieve Zorg Nederland). Er was in 2023 opnieuw veel aandacht voor de ontwikkeling van het Nationaal Programma palliatieve Zorg II. Daarin staan proactieve zorgplanning en bewustwording bij burgers centraal. De prioriteiten van onze regio komen hier grotendeels mee overeen.
VNPZ	In december 2023 is de landelijke Vereniging van Netwerken Palliatieve Zorg opgericht, de VNPZ. Doel is om het landelijk en regionaal beleid beter op elkaar af te stemmen. De ervaring van de laatste jaren was dat PZNL daar onvoldoende in slaagde. De netwerken kunnen zich via lidmaatschap van hun netwerkcoördinatoren aansluiten bij de VNPZ. Besloten is om dat te doen.

FACTSHEET SCHOLINGEN EN INFORMATIE

THEMA'S

AANTAL DEELNEMERS

Nieuwe richtlijn palliatieve sedatie	40
Markering van de laatste levensfase	24
Signalering van pijn in de laatste levensfase	29
Samenwerken rond proactieve zorgplanning	23
Tijdig anticiperen op pijn	62
Palliatieve zorg bij mensen met dementie (3x)	48
Troost in de palliatieve zorg (4x)	62
Doorvragen, durf jij het aan?	17
Zingeving in het dagelijks levens (2x)	15
Zin(geving) in de zorg	59
Samen beslissen rondom het levenseinde	17

café Doodgewoon

Oost Achterhoek

6 BIJEENKOMSTEN

- Kwaliteit van leven tot het einde
- Rouw rondom ziekte en verlies
- Sterven, thuis of ergens anders?

West Achterhoek

3 BIJEENKOMSTEN

- Euthanasie, hoe zit dat nou precies?
- De dood, praat erover
- Rouw en verlies

Zutphen

1 BIJEENKOMST

- Euthanasie, hoe zit dat nou precies?

NIEUWSBRIEVEN

8x

gelezen door 575 mensen

SOCIAL MEDIA VOLGERS

start 2023 5

eind 2023 76

start 2023 11

eind 2023 398